

Wyrok z dnia 19 lutego 2009 r.

III PO 7/08

Decyzja Prokuratora Generalnego o przeniesieniu prokuratora w stan spoczynku, gdy z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika ZUS za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora, powinna co do zasady określać przejście w stan spoczynku z datą jej doręczenia zainteresowanemu. Wyjątkowo przeniesienie prokuratora w stan spoczynku może nastąpić wstecznie, z datą umożliwiającą zachowanie ciągłości świadczeń wynikających ze stosunku służbowego (wynagrodzenia za pracę i uposażenia w stanie spoczynku).

Przewodniczący SSN Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 lutego 2009 r. sprawy z odwołania Tomasza K. od decyzji Prokuratora Generalnego z dnia 23 września 2008 r. [...] w przedmiocie przeniesienia w stan spoczynku z dniem 29 sierpnia 2008 r.

u c h y l i ł zaskarżoną decyzję w zakresie określenia daty przeniesienia odwołującego się w stan spoczynku i w tej części przekazał sprawę Prokuratorowi Generalnemu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 23 września 2008 r. [...] Prokurator Generalny przeniósł z dniem 29 sierpnia 2008 r. prokuratora Prokuratury Okręgowej w J.G. Tomasza K. w stan spoczynku. W uzasadnieniu decyzji Prokurator Generalny podał, że na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 29 sierpnia 2008 r. Tomasza K. uznano za trwale niezdolnego z powodu choroby do pełnienia obowiązków prokuratora.

W odwołaniu od tej decyzji prokurator Tomasz K. wniósł o jej zmianę w zakresie określenia daty przeniesienia w stan spoczynku. Wywiódł, że decyzja Prokuratora Generalnego miała charakter retroaktywny, bowiem ukształtowała jego status prawny z datą wsteczną. Jednak z żadnego przepisu ustawy o prokuraturze ani Prawa o ustroju sądów powszechnych nie wynika, by datą przeniesienia prokuratora w stan spoczynku była data wydania przez lekarza orzecznika ZUS orzeczenia o niezdolności do pracy. Tymczasem wydanie przedmiotowej decyzji z mocą wsteczną nie było dla odwołującego się korzystne, bowiem spowodowało skutek negatywny w postaci utraty przez niego „normalnego” wynagrodzenia za wrzesień 2008 r. Powołując się na to, że nie przebywał na zwolnieniu lekarskim przez okres dłuższy niż rok i że nie utracił z tego tytułu prawa do wynagrodzenia, odwołujący się podniósł, iż zasady demokratycznego państwa prawnego sprzeciwiają się wydaniu w jego przypadku uznaniowej decyzji retroaktywnej, mającej niewątpliwie charakter krzywdzący. Odwołujący się dodał, że argumentem za dopuszczalnością retroaktywnego charakteru decyzji o przeniesieniu w stan spoczynku prokuratora nie może być chęć wyeliminowania sytuacji polegających na tym, że niezdolny do pełnienia obowiązków prokurator wykonuje jeszcze przez jakiś czas obowiązki zawodowe, skoro do dnia doręczenia decyzji nic nie stoi na przeszkodzie, by do tego dnia prokurator wykonywał obowiązki służbowe. Odwołujący się podkreślił także, że przebywał nieprzerwanie od 4 lipca 2008 r. na zwolnieniu lekarskim, wobec czego nie istniała „groźba” pełnienia przez niego - pomimo niezdolności do pracy - obowiązków prokuratorskich. Przeniesienie go w stan spoczynku z mocą wsteczną spowodowało natomiast „sytuację kuriozalną”, gdyż we wrześniu 2008 r., czyli w okresie, w którym - według treści decyzji - nie był czynny zawodowo, uzyskał kolejne zwolnienie lekarskie, które przedłożył w prokuraturze.

Wskazując na powyższe wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez określenie, że został przeniesiony w stan spoczynku „z datą wydania decyzji, tj. z dniem 23 września 2008 r.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione, dlatego decyzja Prokuratora Generalnego w zaskarżonej części podlegała uchyleniu, a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania. Zgodnie z art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.) w związku z art. 73 § 2 ustawy z

dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.; dalej Prawo o u.s.p.), od decyzji Prokuratora Generalnego w sprawie przeniesienia prokuratora w stan spoczynku przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego. Stosownie do art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 70 § 1 Prawa o u.s.p., prokuratora przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego prokuratora przełożonego, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora. W sprawie przeniesienia prokuratora w stan spoczynku decyzję podejmuje Prokurator Generalny, na wniosek zainteresowanego prokuratora, prokuratora nad nim przełożonego albo Prokuratora Generalnego (art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 73 § 1 Prawa o u.s.p.).

Podstawą przeniesienia prokuratora w stan spoczynku z powodu choroby jest orzeczenie lekarza orzecznika ZUS. W rozpoznawanej sprawie skarżący został przeniesiony w stan spoczynku z datą wydania orzeczenia lekarskiego (29 sierpnia 2008 r.), lecz Prokurator Generalny wydał decyzję po upływie blisko jednego miesiąca od daty tego orzeczenia (23 września 2008 r.), czyli przejście w stan spoczynku odwołującego się nastąpiło ze skutkiem wstecznym względem daty decyzji. W przypadku skarżącego, określenie daty przeniesienia w stan spoczynku wcześniejszej niż data wydania decyzji było niekorzystne, bowiem uposażenie w stanie spoczynku stanowi 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, które skarżący pobierałby w okresie nieobecności w pracy z powodu choroby, gdyż nie wyczerpał jeszcze okresu roku określonego w art. 51 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Nie budzi wątpliwości, że decyzja Prokuratora Generalnego przenosząca prokuratora w stan spoczynku ma charakter konstytutywny (prawokształtujący), gdyż powoduje zmianę statusu prawnego prokuratora ze stanu czynnego w stan spoczynku. Decyzja Prokuratora Generalnego przenosząca prokuratora w stan spoczynku wywiera (podobnie, jak w przypadku sędziego) podwójny skutek: po pierwsze pozbawia prokuratora możliwości wykonywania prokuratorских czynności zawodowych, do których upoważniają przepisy o ustroju prokuratury, po drugie zaś kończy stosunek pracy łączący prokuratora z jednostką organizacyjną prokuratury, w której pełni służbę. Z uwagi na ten drugi skutek należy do decyzji Prokuratora Generalnego stosować odpowiednio zasady dotyczące składania jednostronnych oświadczeń woli (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2006 r., III PO 2/06, OSNP 2007 nr 11-12, poz. 178). Oznacza to, że skuteczność złożenia tego oświadczenia należy rozpatrywać z

uwzględnieniem art. 61 § 1 k.c., co prowadzi do wniosku, że przeniesienie prokuratora w stan spoczynku powinno nastąpić z chwilą, gdy zainteresowany uzyskał rzeczywistą możliwość zapoznania się z treścią decyzji. Taka decyzja powinna więc zasadniczo wywierać skutek na przyszłość, bowiem dopiero z chwilą wydania i doręczenia jej odpisu zainteresowanemu prokuratorowi (a nie z momentem wydania orzeczenia lekarskiego) powstaje skutek prawny w postaci przejścia prokuratora w stan spoczynku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2007 r., III KRS 6/06, OSNP 2008 nr 3-4, poz. 52). Nie można wprowadzić wykluczyć, że niektóre decyzje prawokształtujące w odniesieniu do prokuratorskich stosunków służbowych mogą mieć skutek wsteczny, ale pogląd ten należy odnieść tylko do sytuacji wynikających z prawa materialnego, a w szczególności do sytuacji, w których zastosowanie takiego skutku odbędzie się z korzyścią dla zainteresowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2007 r., III KRS 7/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 86). Nie można więc wyłączyć możliwości przeniesienia prokuratora w stan spoczynku (podobnie, jak sędziego) z datą wsteczną w razie, gdy upłynął już roczny okres niepełnienia obowiązków służbowych z powodu choroby lub okres przebywania na płatnym urlopie dla poratowania zdrowia. W takiej sytuacji, wsteczne przeniesienie prokuratora w stan spoczynku jest wynikiem zachowania ciągłości trwania stosunku służbowego (przekształcenia stosunku służbowego obejmującego stosunek pracy w stosunek służbowy istniejący w stanie spoczynku), co umożliwia prokuratorowi zachowanie ciągłości świadczeń wynikających ze stosunku służbowego (wynagrodzenia za pracę i uposażenia w stanie spoczynku). Inaczej rzecz ujmując, wyklucza to istnienie okresu, w którym prokuratorowi nie będzie przysługiwało żadne z tych świadczeń, mimo ciągłości trwania stosunku służbowego.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 73 § 2 Prawo o u.s.p. i art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 100, poz. 1082 ze zm.) w związku z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze orzekł jak w sentencji wyroku.

=====